

Utazási szokások mérése a rendszerváltás előtt és napjainkban

---

Vasas Ádám
Eszterházy Károly Főiskola
Turizmus-vendéglátás szak

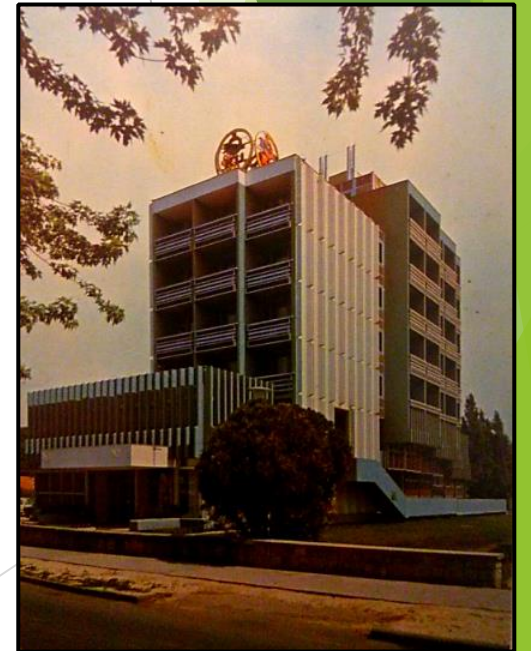
Dr. habil. Kovács Tibor
főiskolai docens, EKF GTI
Turizmus Tanszék

Áttekintés

- ▶ Kutatási téma bemutatása
- ▶ Kiindulási pontok
- ▶ A kutatás módszertana
- ▶ Eredmények
- ▶ Összefoglalás
- ▶ Az eredmények hasznosíthatósága
- ▶ Konklúzió

Kutatási téma bemutatása

- ▶ Jelenlegi pilot kutatás címe: A szabadság paradoxona: utazási szokások mérése a rendszerváltás előtt és napjainkban
- ▶ Transzdiszciplináris téma (turizmus, szociológia)
- ▶ Kutatás módszertana
  - ▶ Primer kutatás (kérdőíves felmérés)
  - ▶ Szekunder kutatás (MT Zrt., M.Á.S.T., KSH)
- ▶ Megválaszolendő kérdések a kutatás során:
  - ▶ Változtak-e az utazási szokásaink, ha igen, milyen irányba?
  - ▶ Tudunk-e élni az EU csatlakozással kapott nagymértékű utazási szabadsággal?
  - ▶ Változott-e valamilyen irányba az életkörülmények kezdeti negatív megítélése a rendszerváltás óta?

Kiindulási pontok

TURISZTIKAI

- ▶ Anyagi, egészségügyi problémák, időhiány
- ▶ Az utazás pozitív hatásai (a turizmusból való kimaradás hátrányai, veszélyei)
- ▶ Kauzalitás: **kevés utazás, gyenge mobilitás = lassú fejlődés**

SZOCIOLÓGIAI

- ▶ A középosztály folyamatos zsugorodása
- ▶ A tehetősebb és a szegényebb rétegek közötti növekvő különbségek
- ▶ Szocializációs affér, generációs hatás

Kutatás módszertana

PRIMER KUTATÁS

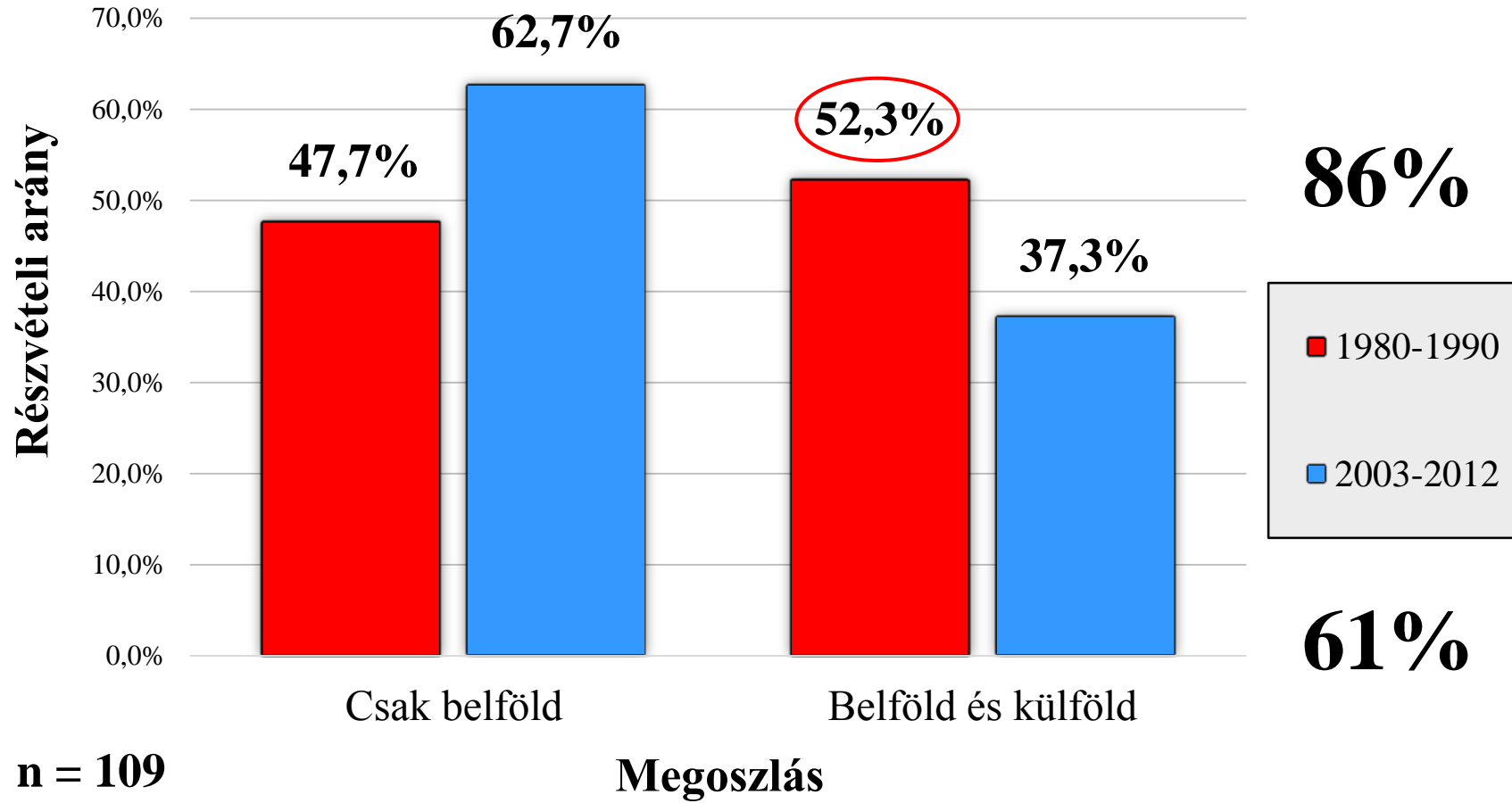
- ▶ Kérdőív 125 fős mintával
- ▶ Észak-Magyarország 1962. év előtt született lakossága
- ▶ 1980 és 1990 közötti 10 év vizsgálata
- ▶ Rétegzett-, (nem, kor, megye), elemszámmal arányos valószínűségi-, hólabdás mintavétel (megyéken belül)
- ▶ Online kitöltők: 47 fő, nyomtatott kérdőív: 78 fő

SZEKUNDER KUTATÁS

- ▶ A magyar lakosság utazási szokásai 2000-2013 (MT Zrt., M.Á.S.T., KSH)

Néhány eredmény:

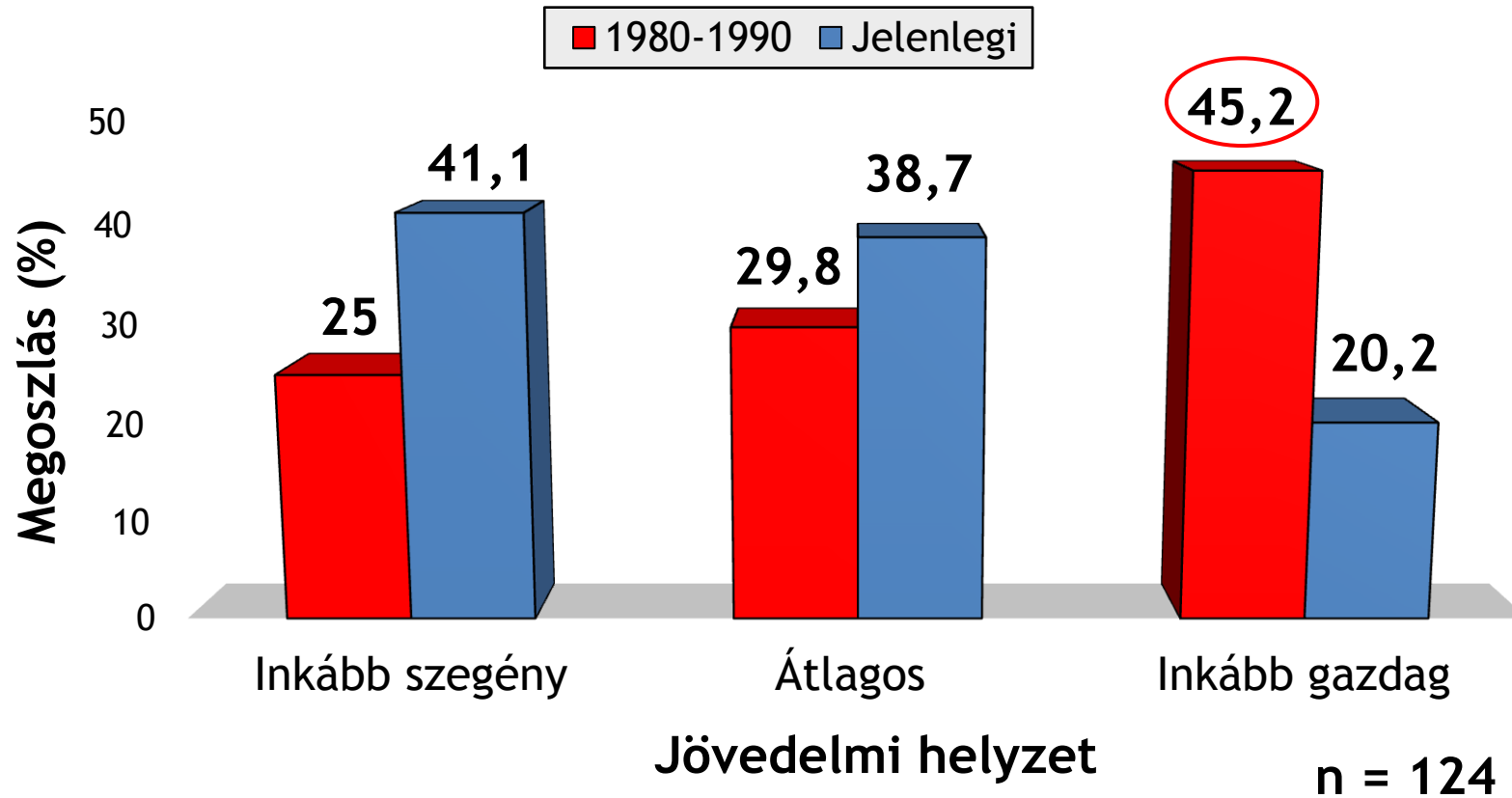
A többnapos utazásokon való részvétel aránya és megoszlása a két időszakban irányultság szerint

Forrás: Saját szerkesztés a kutatásból és az MT Zrt. Lakossági felméréseiből
2003-2012 között

Néhány eredmény:

Jövedelmi helyzet a két korszakban a válaszadók értékelése alapján

Forrás: Saját szerkesztés a kutatás eredményeiből

Néhány eredmény:

Külföldi többnapos utazások leggyakoribb desztinációi

A leggyakrabban látogatott úticélok sorrendben 1980-1990 között					
1	2	3	4	5	6
Csehszlovákia	Ausztria	Németország	Lengyelország	Olaszország	Románia

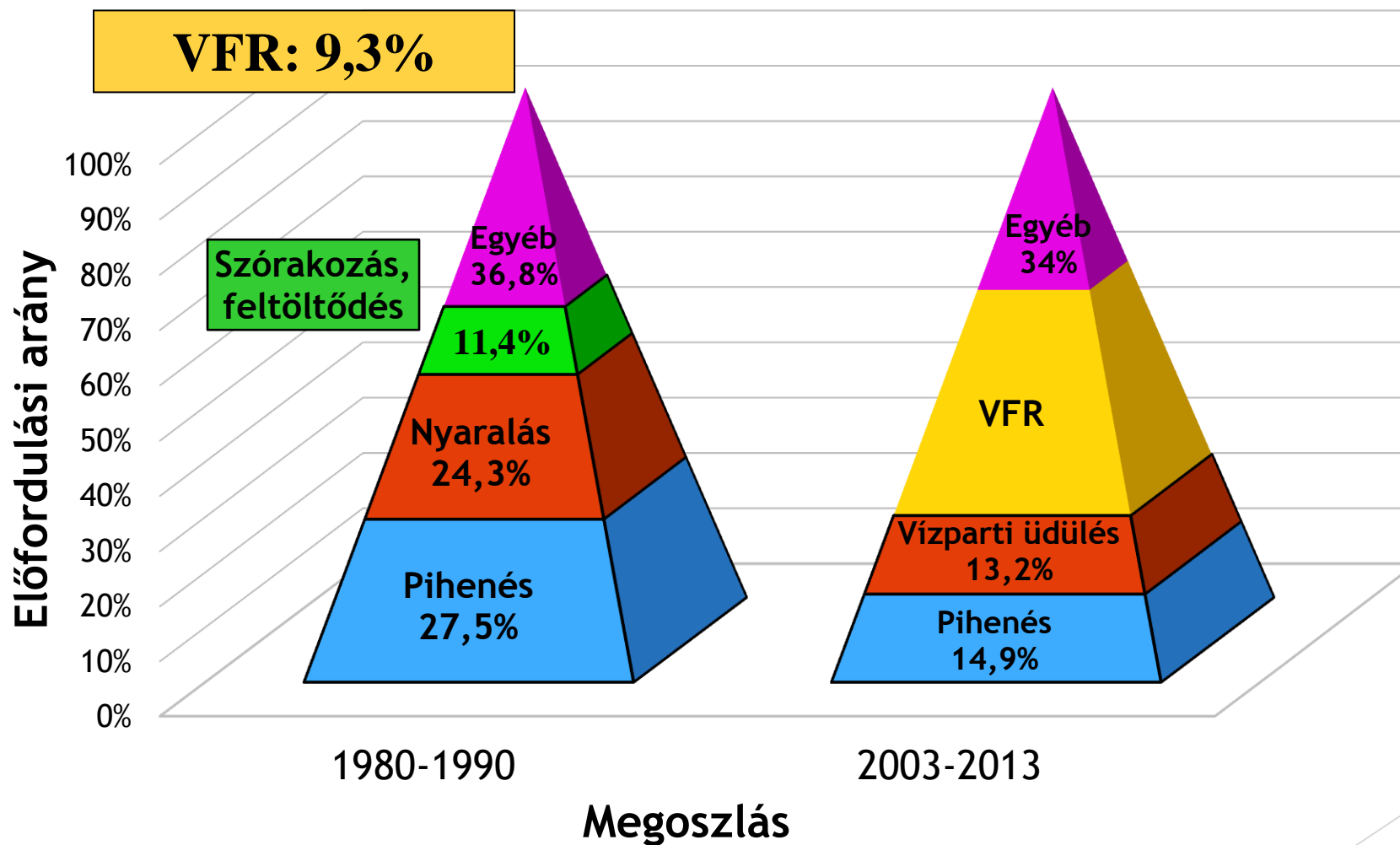
A leggyakrabban látogatott úticélok sorrendben 2000-2013 között					
1	2	3	4	5	6
Ausztria	Horvátország	Románia	Olaszország	Németország	Cseh Köztársaság

Forrás: Saját szerkesztés a kutatásból és az MT Zrt. Lakossági felméréseiből
2000-2013 között

Néhány eredmény:

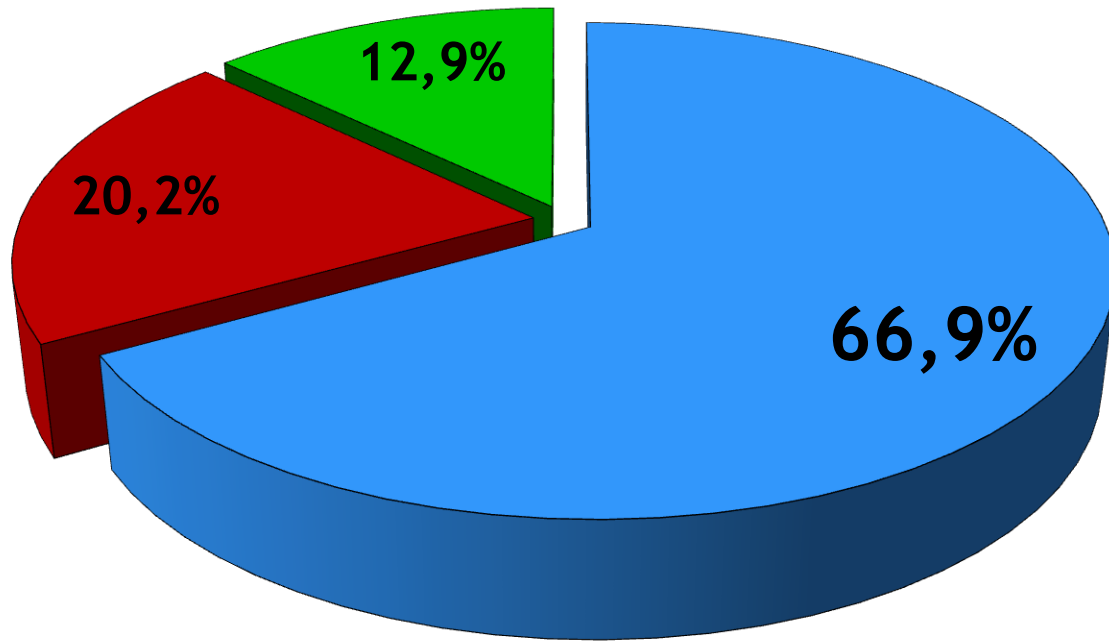
Belföldi többnapos utazások motivációjának megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a kutatás eredményeiből

Néhány eredmény:

Kitöltők véleménye a turizmusba való bekapcsolódás lehetőségének változásáról az EU-csatlakozást követően

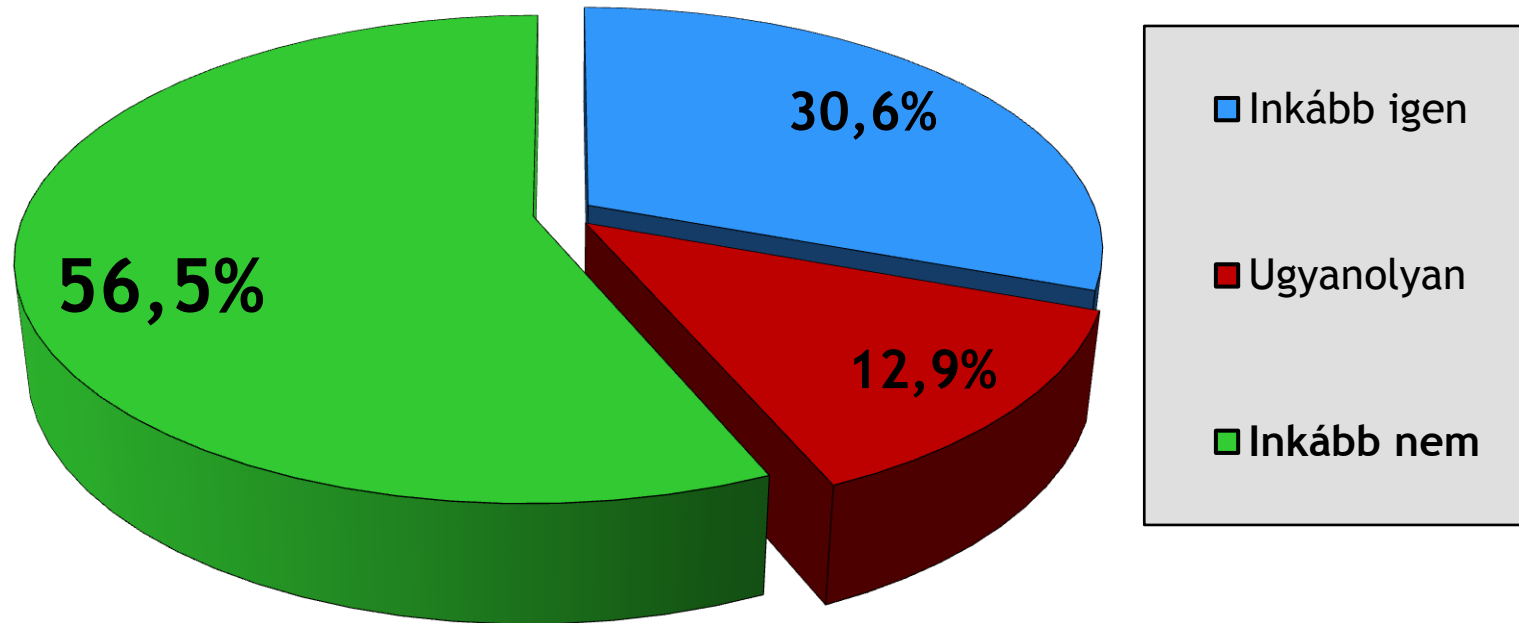

n = 124

Forrás: Saját szerkesztés a kutatás eredményeiből

Néhány eredmény:

Kitöltők válasza arra, hogy tudnak-e élni a határok átjárhatóságával

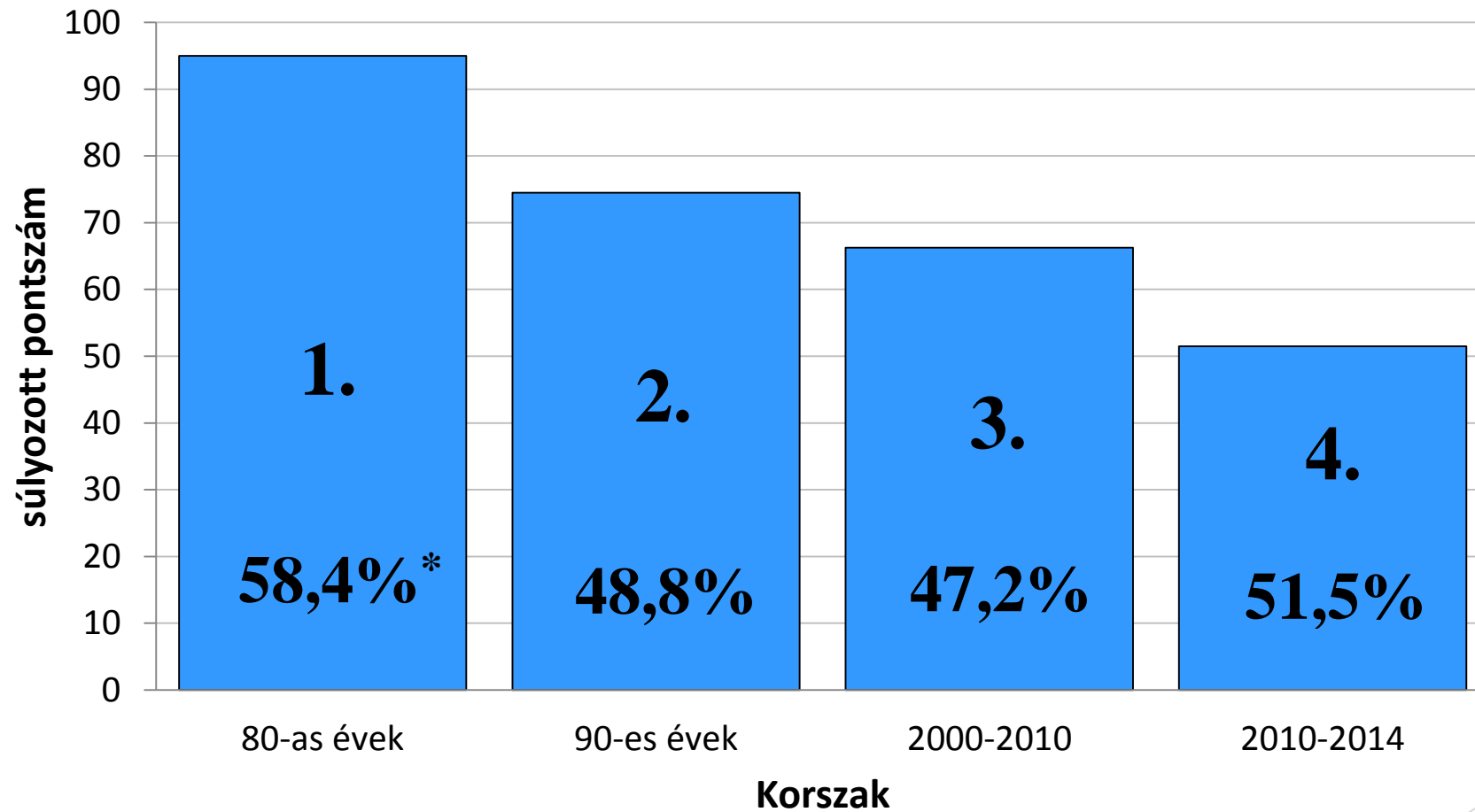

n = 124

Forrás: saját szerkesztés a kutatás eredményeiből.

Néhány eredmény:

Válaszadók sorrendje az alapján, hogy melyik volt életük legjobb periódusa

* A válaszadók hány százaléka sorolta be a korszakot a kapott helyre

Forrás: Saját szerkesztés a kutatás eredményeiből

Kutatás összegzése Észak-Magyarország vonatkozásában

- ▶ A többnapos utazások külföldi úti céljainak összetétele alig változott az 1990 előtti évekhez képest
- ▶ Kevesebb a külföldre irányuló utazás, mint a nyolcvanas években
- ▶ Többen maradnak ki a turizmusból ma, mint a rendszerváltás előtt, az utazási szabadság kínálta lehetőségek ellenére is
- ▶ Utazási motivációk a pihenés irányából elmozdultak a rokonlátogatások felé

Hasznosíthatóság

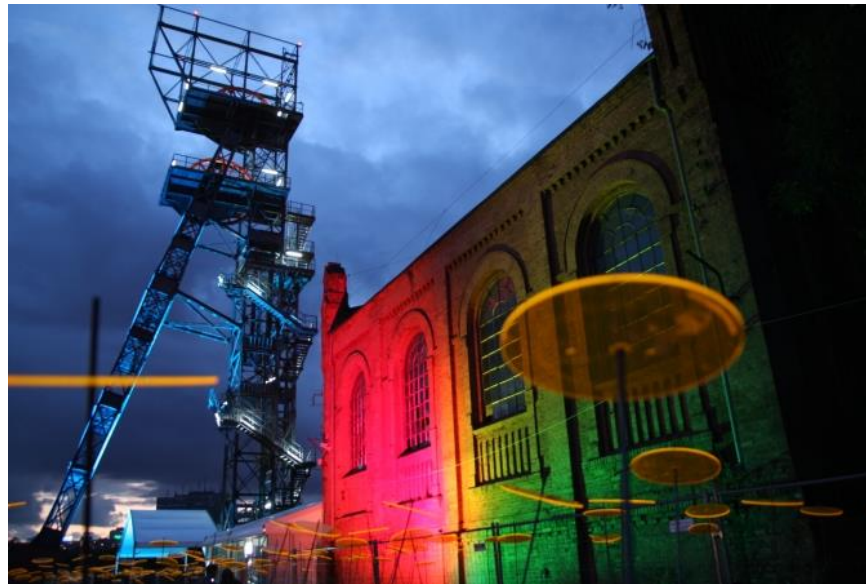
- ▶ Hosszú távú kutatási potenciál
- ▶ A szocializáció hatása a szabadidő eltöltésére (a témához kapcsolódó következő kutatás)
- ▶ Elméletalkotás és módszertan kidolgozása (hogyan lehet a turizmusban való részvételre „oktatni” egy társadalmat)

Tények a turizmusról

- ▶ Gazdaságélénkítő hatása van
- ▶ Munkahelyeket teremt
- ▶ Lehetőséget kínál a KKV szektornak
- ▶ Segít megismerni a Föld országainak kultúráit
- ▶ A béke iparága (fejleszti a tolerancia szintünket a „más” irányába)
- ▶ Egy „eszköz”, amivel megtaníthatjuk más nációknak a saját kultúránkat és történelmünket
- ▶ TANULHATÓ!

A turizmus kreatív hasznosíthatósága

- ▶ Szocializációs közeg (a világ nyelveinek és kultúráinak megismerésére)
- ▶ Közoktatásba való aktív bevonás (utazásra/mobilitásra nevelés)
- ▶ Kultúraközvetítő szerep újragondolása (Kreatív ipar bevonása, városfejlesztési folyamatokban fokozott figyelembevétel)
- ▶ Poszt-indusztriális városok megújulási lehetősége (új közterek, elhagyatott épületek hasznosítása)

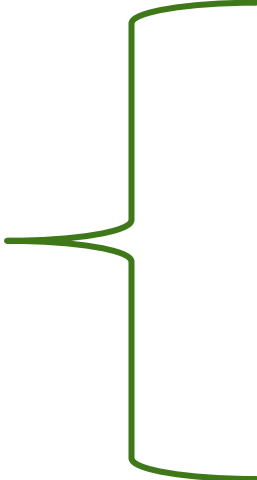

Forrás: www.en.invest.katowice.eu

Konklúzió

Társadalmi érték

- Kreativitás
- Nyitottság
- Kultúra
- Tudás

Felhasznált irodalmak

- ▶ Babbie E. (2001): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Hatodik, átdolgozott kiadás, Budapest, Balassi Kiadó, ISBN 963 506 563 9
- ▶ Csíkszentmihályi M. (2001): Flow: az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája. Budapest, Akadémiai Kiadó, ISBN 963 05 7770 4
- ▶ Giddens A. (2008): Szociológia. Második kiadás, Budapest, Osiris Kiadó, ISBN 978 963 389 9847
- ▶ Kovács T. - Papanek G. - Papanek Zs. (2013): A turizmus magyar vonzerőiről. Vezetéstudomány, 44. kötet, 5. szám, pp. 39-46., ISSN 0133 0179
- ▶ Lengyel M. (2001): A turizmus általános elmélete. Budapest, Képzőművészeti Kiadó és Nyomda Kft.
- ▶ Lengyel M. (2004): A turizmus általános elmélete. Budapest, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft. - Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, ISBN 963 637 237 3
- ▶ Michalkó G. (2010): Boldogító utazás: a turizmus és az életminőség kapcsolatának magyarországi vonatkozásai. Második, javított kiadás, Budapest, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, ISBN 978 963 9545 28 1
- ▶ Michalkó G. (2012): Turizmológia. Első magyar nyelvű kiadás, Budapest, Akadémiai Kiadó, ISBN 978 963 05 9216 1
- ▶ Puczkó L. - Rázt T. (1998): A turizmus hatásai. Aula kiadó Kft. - Kodolányi János Főiskola, ISBN 963 9078 82 4
- ▶ Puczkó L. - Rázt T. (2000): Az attrakciótól az élményig: a látogatómenedzsment módszerei. Budapest, Geomédia Kiadó Rt., ISBN 963 7910 77 8
- ▶ Scitovsky T. (1990): Az örömtelen gazdaság. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, ISBN 963 222 279 2

Elektronikus források

- ▶ Ferge Zs. (1996): A rendszerváltás megítélése. Szociológiai Szemle, 1. szám, pp. 51-74.
- ▶ Gazsó F. (1995): Nemzedéki orientációk instabil társadalmi környezetben. Szociológiai Szemle, 1. szám, pp. 3-23.

Felhasznált irodalmak

- ▶ Kovács T. (2011): Európa és Magyarország legfontosabb turisztikai vonzerői. Periodica Oeconomica, IV. évf., szeptember, pp. 46-65., ISSN 2060 9086
- ▶ Kovács T. (2014): A városfejlődés új iránya Közép-Európai nézőpontból. Magyar Tudomány, 175. évf., augusztus, pp. 966-973., ISSN 0025 0325
- ▶ Magyar Turizmus Rt. (2003): A magyar lakosság belföldi utazásai. (A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készítette a MÁST Piac- és Közvéleménykutató Kft.)
- ▶ Magyar Turizmus Rt. (2004): A magyar lakosság utazási szokásai. (A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készítette a MÁST Piac- és Közvéleménykutató Kft.)
- ▶ Magyar Turizmus Rt.: A magyar háztartások utazási szokásai - 2000. (A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készítette a MÁST Piac- és Közvéleménykutató Kft.)
- ▶ Magyar Turizmus Zrt. (2006): A magyar lakosság utazási szokásai 2005 (A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készítette a MÁST Piac- és Közvéleménykutató Kft.).
- ▶ Magyar Turizmus Zrt. (2008): A magyar lakosság utazási szokásai 2008 (A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készítette a MÁST Piac- és Közvéleménykutató Kft.).
- ▶ Magyar Turizmus Zrt. (2010): A magyar lakosság utazási szokásai 2010 (A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készítette a MÁST Piac- és Közvéleménykutató Társaság).
- ▶ Magyar Turizmus Zrt. (2012): A magyar lakosság belföldi és külföldi utazásai 2011-ben. (a KSH keresletfelmérésének adatai alapján).
- ▶ Magyar Turizmus Zrt. (2013): A magyar lakosság belföldi és külföldi utazásai 2012-ben. (a KSH keresletfelmérésének adatai alapján).
- ▶ Magyar Turizmus Zrt. (2014): A magyar lakosság belföldi és külföldi utazásai 2013-ben (a KSH keresletfelmérésének adatai alapján).
- ▶ UNWTO Tourism Highlights 2014 Edition

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

edem.irons@gmail.com

kovacstibor@ektf.hu